

Økonomisk Redegørelse, december 2010 - Prognosen

Dansk økonomi er på vej ud af krisen. I 3. kvartal 2010 var der for femte kvartal i træk en real forøgelse af **BNP**. Dermed lå BNP i 3. kvartal 3,7 pct. højere end bunden i 2. kvartal 2009. Væksten i 3. kvartal har været trukket af eksporten, ikke mindst som følge af høj vækst i Sverige og Tyskland, og det private forbrug.

Indikatorerne peger på en afdæmpet udvikling i 4. kvartal, og der regnes med en BNP-vækst i hele 2010 på 2,0 pct. efter et fald på 5,2 pct. i 2009. I 2011 og 2012 ventes væksten at blive henholdsvis 1 $\frac{3}{4}$ og 1 $\frac{1}{2}$ pct. Det er lidt mere end det anslåede vækstpotentiale på 1 $\frac{1}{4}$ pct. i gennemsnit i de to år.

Væksten vurderes at blive mere selv bærende således, at stigningen i den private produktion og efterspørgsel øges, mens den offentlige sektors forbrug og investeringer udvikler sig meget afdæmpet som følge af den nødvendige konsolidering af de offentlige finanser.

Vækstskønnet for 2010 er justeret op med 0,6 pct.-point i forhold til *Økonomisk Redegørelse*, august 2010, mens vækstskønnet for 2011 er justeret en smule ned med 0,1 pct.-point. Opjusteringen i 2010 skyldes højere erhvervsinvesteringer inkl. lagerinvesteringer samt højere eksport og offentligt forbrug.

Husholdningernes reale disponible **indkomster** vurderes trods fald i arbejdsstyrke og beskæftigelse at vise en høj vækst i 2010 på 5 $\frac{3}{4}$ pct. som følge af skattnedsættelserne, lav rente og høj satsregulering af overførslerne. I 2011 ventes en fortsat indkomstfremgang på 1 $\frac{1}{2}$ pct. blandt andet som følge af rentefaldet og stabilisering af arbejdsstyrke og beskæftigelse. I 2012 ventes en yderligere, moderat indkomstfremgang på $\frac{1}{2}$ pct. blandt andet som følge af stigende realløn. I både 2011 og 2012 trækker skatteforhøjelser i modsat retning.

Som følge af indkomstfremgangen skønnes det **private forbrug** at vokse med 2 $\frac{1}{4}$ pct. i både 2010 og 2011 efter et fald på 4 $\frac{1}{2}$ pct. i 2009. Forøgelsen af opsparingskvoten ventes efterhånden at høre op, og i 2012 skønnes en forbrugsstigning på 1 $\frac{3}{4}$ pct. eller noget mere end stigningen i indkomsterne. Familiernes formue vurderes at vokse pænt gennem 2010 blandt andet som følge af stigende aktiekurser og højere ejerboligpriser. I 2011 og 2012 ventes formuerne at være ret uændrede realt.

På baggrund af den store indkomstfremgang og rentefaldet skønnes **prisen på enfamiliehuse** at stige med 3 pct. i 2010 og 2 pct. i 2011 efter et fald i 2009 på næsten 13 pct. I 2012, hvor renten ventes at stige moderat, skønnes ejerboligpriserne at være uændrede.

Boliginvesteringerne skønnes at falde med 13 pct. i 2010, navnlig som følge af et faldende investeringsomfang gennem 2009. Stabiliseringen af boligmarkedet og det aktuelt meget lave niveau for nybyggeriet samt forøgelse af det støttede byggeri ventes at føre til en lille vækst i boliginvesteringerne på 1½ pct. i 2011 og 3 pct. i 2012. Boliginvesteringerne nåede i 2007 op på et historisk højt niveau på godt 6½ pct. af BNP. Det skønnede niveau i 2010 svarer til niveauet i midten af 1990'erne. Det afspejler et pænt niveau for hovedreparationer og forbedringer af boliger, mens nybyggeriet ligger meget lavt.

De faste **erhvervsinvesteringer** skønnes at falde med godt 7 pct. i 2010 efter et fald på knap 16 pct. i 2009. I både 2011 og 2012 ventes en vækst på 4-5 pct. som følge af væksten i produktionen i de private byerhverv og højere kapacitetsudnyttelse.

Eksportmarkedsvæksten for danske industrivarer skønnes at være knap 7 pct. i 2010. Det er 1½ pct.-point mere end forudsat i augustredegerelsen som følge af stærkere vækst i blandt andet Tyskland og Sverige. I både 2011 og 2012 ventes en eksportmarkedsvækst på omkring 6 pct.

Lønkonkurrenceevnen (målt ved forskellen mellem lønstigningstakten i Danmark og udlandet korrigeret for valutakursændringer) ventes som følge af lavere effektiv kronekurs at blive forbedret i 2010 og derefter være næsten uændret i 2011 og 2012 efter ret store forringelser i de foregående år. Lønstigningstakten ventes i de to år at være ret tæt på lønstigningerne i udlandet.

På den baggrund skønnes en real stigning i **industrieksporten** på 6 pct. i 2010 efter et fald på 13 pct. i 2009. I både 2011 og 2012 ventes vækst på omkring 4½ pct. Skønnene indebærer et fortsat, mindre tab af markedsandele efter et stort tab af markedsandele i 2009. Den **samlede eksport** af varer og tjenester ventes at vokse reelt med 4½ pct. i 2010 og knap 4 pct. i både 2011 og 2012 efter et fald på knap 10 pct. i 2009.

Den fornyede fremgang i efterspørgslen ventes at føre til stigning i **importen** af varer og tjenester på 3¾ pct. i 2010 og 4-4½ pct. i både 2011 og 2012 efter et fald på 12½ pct. i 2009.

Overskuddet på **betalingsbalancen** anslås at blive knap 80 mia. kr. eller 4½ pct. af BNP i 2010. I 2011 skønnes overskuddet at falde lidt til 69 mia. kr. og der ventes et lignende overskud i 2012. Skønnene for overskuddet i 2010 og 2011 er opjusteret med henholdsvis 17 og 8 mia. kr. i forhold til augustredegerelsen som følge af højere eksportvækst og større bytteforholdsforbedring.

Beskæftigelsen er nogenlunde stabiliseret i 2010. For året som helhed skønnes et fald på 54.000 personer særligt som følge af det kraftige fald igennem 2009. Beskæftigelsen ventes at være uændret i 2011 og derefter vise en lille stigning på 4.000 personer i 2012. Produktiviteten skønnes at stige kraftigt i 2010 efter fald i

2008-09, og i 2012 ventes det konjunkturelle produktivitetstab fra de foregående År stort set at være indhentet. Det er vigtigt for de danske virksomheders internationale konkurrenceevne. Selv med den ret tydelige konjunkturelle genopretning af produktiviteten har der samlet været tale om en relativt svag produktivitetsudvikling siden midten af 1990'erne.

Arbejdsstyrken anslås at falde med 37.000 personer i 2010 som følge af faldet gennem 2009. Reduktionen af arbejdsstyrken skal ses i lyset af, at forringede jobmuligheder erfaringsmæssigt fører til, at mange unge søger ind i uddannelsessystemet, hvortil kommer, at antallet af udenlandske arbejdstagere er reduceret samt den demografiske udvikling i retning af flere ældre. I 2011 skønnes en lille stigning i arbejdsstyrken på 6.000 personer, mens den ventes at være uændret i 2012.

Skønnene over faldet i beskæftigelse og arbejdsstyrke i 2010 er sat ned med henholdsvis 30.000 og 24.000 personer i forhold til augustredegerelsen som følge af reviderede nationalregnskabstal.

Udviklingen i **ledigheden** har været gunstigere end ventet, og skønnet for årsgennemsnittet for den registrerede ledighed i 2010 er sat ned med 5.000 personer til 116.000 personer mod 98.000 i 2009. I 2011 skønnes den registrerede ledighed at blive 121.000 personer eller 4¼ pct. af arbejdsstyrken, mens den i 2012 ventes at falde til niveauet i 2010. Også bruttoledigheden ligger lavere end ventet, og skønnet er nedjusteret til 166.000 i 2010 og 172.000 i 2011 (knap 6 pct. af arbejdsstyrken). I 2012 ventes bruttoledigheden at falde til 164.000 personer. Skønnene indebærer, at ledigheden begynder at falde i første del af 2011.

Lønstigningstakten på det private arbejdsmarked skønnes at blive 2,1 pct. i 2010 og 2,4 pct. 2011 mod 3,0 pct. i 2009 og 4,6 pct. i 2008. I 2012 ventes lønstigningen at gå op til 2,7 pct. blandt andet på grund af den lidt lavere ledighed.

Stigningen i **forbrugerpriserne** skønnes at blive 2,3 pct. i 2010 mod 1,3 pct. i 2009. Den øgede inflation i 2010 skyldes navnlig højere oliepris og større afgifter som led i finansieringen af skattereformen. I 2011 ventes forbrugerprisstigningen at falde til 1,7 pct. blandt andet som følge af lavere bidrag fra afgifter og energi, og der regnes med samme inflationstakt i 2012. Den danske inflation har siden juni 2008 været højere end eurolandenes, og forskellen er øget noget i de senere måneder.

På baggrund af vurderingen af dansk økonomi skønnes underskuddet på de **offentlige finanser** at blive 3,6 pct. af BNP i 2010. I 2011 skønnes underskuddet at stige til 4,7 pct. af BNP, mens der i 2012 ventes et fald til 3,4 pct. af BNP. Profilen afspejler særligt meget store udsving i pensionsafkastskatten, og korrigeret herfor er underskuddet gradvist aftagende. Udviklingen i de offentlige finanser skal derudover ses i sammenhæng med det økonomiske tilbageslag i 2008-09 og de store lempelser af finanspolitikken i 2009 og 2010 samt genopretningen af de offentlige finanser, som påbegyndes fra 2011.

Skønnet over underskuddet i 2010 er reduceret med 1,0 pct. af BNP navnlig som følge af større provenu af pensionsafkastskatten. For 2011 er underskuddet justeret lidt op med 0,3 pct. af BNP.

Underskuddet på den **strukturelle saldo** (som er korrigeret for konjunkturernes bidrag og andre midlertidige forhold) skønnes til 1,9 pct. af BNP i 2010. Konsolideringen af de offentlige finanser skønnes at indebære en styrkelse af den strukturelle saldo til et underskud på 1,3 pct. af BNP i 2011 og 0,8 pct. af BNP i 2012. Samlet set styrkes den strukturelle saldo således med ca. 1 pct. af BNP fra 2010 til 2012, svarende til 2/3 af det samlede krav i EU-henstillingen om en forbedring af struktursaldoen på 1½ pct. af BNP fra 2010 til 2013.

Den offentlige **ØMU-gæld** udgjorde 41½ pct. af BNP ved udgangen af 2009 og ventes øget til 47 pct. af BNP i slutningen af 2012. Den offentlige **nettogæld**, der inddrager både aktiver og passiver, ventes at udgøre 7¼ pct. af BNP ved udgangen af 2012.

De store lempelser af **finanspolitikken** i 2009 og 2010 virker med stigende styrke ind i 2011 og modgår virkningen af den finanspolitiske konsolidering i 2011. Hertil kommer virkningen af lavere renter siden 2008. Det samlede vækstbidrag fra finanspolitikken og rentevirkninger mv. siden 2009 skønnes til 1¼ pct. i 2011. Heri er indregnet, at konsolideringen af de offentlige finanser i 2011 indebærer, at finanspolitikken isoleret set – målt ved den etårige finanseffekt – giver et bidrag til den økonomiske aktivitet svarende til -0,3 pct. af BNP. I 2012, hvor væksten ventes at blive mere selv bærende, skønnes et samlet vækstbidrag fra finanspolitikken og renteændringer på -¾ pct., hvoraf en tredjedel skyldes højere rente.

I øvrigt

Yderligere oplysninger kan fås hos:

Afdelingschef Jakob Hald, tlf. 33 92 40 63,

Kontorchef Martin Nygaard Jørgensen (prognosen), tlf. 33 92 41 38

Udviklingen i statens og de samlede offentlige finanser er omtalt nærmere i *Budgetoversigt 3*, december 2010, som kan læses her.

Bilag

Tabel 1. Nøgletal

Tabel 2. Sammenligning med *Økonomisk Redegørelse*, august 2009

Tabel 1						
Nøgletal						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Stigning, pct.						
Realt BNP	1,6	-1,1	-5,2	2,0	1,7	1,5
Handelsvægtet BNP i udlandet	2,8	1,3	-0,4	2,4	2,1	2,2
Eksportmarkedsvækst (industrivarer)	8,3	1,6	-10,7	6,9	5,8	6,3
Lønkurrenceevnen i samme valuta	-3,5	-3,7	-3,8	3,0	-0,2	-0,1
Industrieksport i faste priser	2,2	4,6	-13,0	5,9	4,5	4,7
Timeløn (DA's StrukturStatistik)	4,1	4,6	3,0	2,1	2,4	2,7
Forbrugerprisindeks	1,7	3,4	1,3	2,3	1,7	1,7
Kontantpris på enfamiliehuse	4,9	-3,7	-12,8	3,0	2,0	0,0
Eksportpriser, varer	2,2	7,1	-6,1	4,6	2,2	1,6
Importpriser, varer	1,8	6,6	-9,0	4,8	2,9	1,7
Bytteforhold, varer	0,5	0,4	3,2	-0,1	-0,7	-0,1
Timeproduktiviteten i private byerhverv	-0,1	-1,9	-2,4	4,9	3,5	2,8
Real disp. indkomst, husholdninger ¹⁾	-0,8	0,5	0,7 ²⁾	5,8	1,6	0,5
Arbejdsmarked						
Arbejdsstyrke (1.000 personer)	2.939	2.960	2.922	2.885	2.891	2.889
Beskæftigelse (1.000 personer)	2.861	2.909	2.824	2.769	2.770	2.774
- heraf i privat sektor	2.038	2.097	1.994	1.927	1.930	1.934
- heraf i offentlig forvaltning og service	823	812	830	843	840	840
Beskæftigelse (ændring, pct.)	2,8	1,7	-2,9	-1,9	0,0	0,1
Bruttoledighed (1.000 personer)	103	74	131	166	172	164
Ledighed (1.000 personer)	78	52	98	116	121	116
Ledige i pct. af arbejdsstyrken	2,7	1,7	3,4	4,0	4,2	4,0
Ledige i pct. af arbejdsstyrken, EU-def.	3,8	3,3	6,0	7,4	7,4	7,2
Obligationsrenter, valutakurs						
10-årig statsobligation (pct. p.a.)	4,3	4,3	3,6	2,9	3,4	4,0
30-årig realkreditobligation (do.)	5,4	6,1	5,5	4,5	4,9	5,5
Effektiv kronekurs (1980=100)	103,2	105,8	107,8	104,1	104,2	104,2
Betalingsbalance og udlandsgæld						
Vare- og tjenestebalancen, mia. kr.	38,7	55,2	63,2	90,9	88,0	90,9
Betalingsbalancen (do.)	23,0	46,2	58,6	79,0	69,0	71,1
Do. i pct. af BNP	1,4	2,7	3,6	4,5	3,9	3,8
Nettofordring på udlandet, mia. kr.	-96,0	-104,3	74,3	165,6	235,3	307,1
Do. i pct. af BNP	-5,7	-6,0	4,5	9,5	13,1	16,6
Offentlige finanser						
Offentlig saldo, mia. kr.	81,4	56,9	-46,5	-62,6	-83,9	-62,5
Do. i pct. af BNP	4,8	3,3	-2,8	-3,6	-4,7	-3,4
Off. bruttogæld (ØMU gæld), mia. kr.	462,8	593,8	688,1	752,8	785,3	868,3
Do. i pct. af BNP	27,3	34,1	41,5	43,3	43,8	47,0
Skattetryk, pct. af BNP	49,1	48,2	48,2	48,1	46,4	47,0
Udgiftstryk (do.)	50,0	51,0	57,2	57,3	56,6	55,7

1) Den korrigerede indkomst, jf. tabel 3.1.
2) Inkl. SP-udbetalinger var indkomststigningen i 2009 4,5 pct.

Tabel 2					
Sammenligning med vurderingen i august af skønnene for 2010 og 2011 samt skøn for 2012 på udvalgte områder					
	2010		2011		2012
	Aug.	Dec.	Aug.	Dec.	Dec.
Realvækst, pct.					
Privat forbrug	2,5	2,2	2,2	2,2	1,8
Samlet offentlig efterspørgsel	1,8	1,6	-0,6	0,5	-0,4
- heraf offentligt forbrug	0,0	1,0	0,6	-0,3	0,3
- heraf offentlige investeringer	25,9	9,4	-13,5	9,4	-8,1
Boligbyggeri	-8,2	-13,0	1,5	1,5	3,0
Faste erhvervsinvesteringer	-8,2	-7,3	5,0	5,0	4,1
I alt endelig indenlandsk efterspørgsel	0,6	0,6	1,6	1,9	1,4
Lagerændringer (pct. af BNP)	1,0	1,4	0,4	0,1	0,1
I alt indenlandsk efterspørgsel	1,4	1,6	2,0	1,9	1,5
Eksport	3,0	4,5	3,9	3,8	3,9
- heraf industrieksport	4,0	5,9	4,5	4,5	4,7
Samlet efterspørgsel	2,0	2,6	2,6	2,6	2,3
Import	3,2	3,7	4,4	4,4	4,2
- heraf vareimport	3,0	4,0	4,0	4,1	3,7
BNP	1,4	2,0	1,8	1,7	1,5
Bruttoværditilvækst	1,3	1,6	1,8	2,0	1,6
- heraf i private byerhverv	2,2	2,1	2,8	3,4	2,6

Tabel 2 (fortsat)					
Sammenligning med vurderingen i august af skønnene for 2010 og 2011 samt skøn for 2012 på udvalgte områder					
	2010		2011		2012
	Aug.	Dec.	Aug.	Dec.	Dec.
Ændring i 1.000 personer					
Arbejdsstyrke, i alt	-61	-37	6	6	-1
Beskæftigelse, i alt	-84	-54	2	0	4
- heraf i den private sektor	-86	-67	1	3	4
- heraf i offentlig forvaltning og service	2	13	1	-3	0
Ledighed	23	18	4	6	-6
Stigning, pct.					
Eksportpriser, varer	3,7	4,6	2,2	2,2	1,6
Importpriser, do.	3,4	4,8	2,4	2,9	1,7
Bytteforhold, do.	0,3	-0,1	-0,2	-0,7	-0,1
Kontantpris for enfamiliehuse	0,7	3,0	2,0	2,0	0,0
Forbrugerprisindeks	2,2	2,3	1,7	1,7	1,7
Timeløn	2,2	2,1	2,4	2,4	2,7
Real disponibel indkomst, privat sektor	3,1	3,2	2,8	3,2	0,4
Real disponibel indkomst, husholdninger	5,9	5,8	2,5	1,6	0,5
Timeproduktiviteten i private byerhverv	5,9	4,9	2,7	3,5	2,8
Pct. p.a.					
Rente 1-årigt flekslån	1,2	1,3	2,2	1,7	2,3
Rente, 10-årig statsobligation	3,2	2,9	3,6	3,4	4,0
Rente, 30-årig realkreditobligation	4,7	4,5	5,3	4,9	5,5
De centrale balancestørrelser					
Betalingsbalancesaldo	62,0	79,0	61,4	69,0	71,1
Offentlig saldo	-80,1	-62,6	-78,7	-83,9	-62,5
Ledighed (1.000 personer)	121	116	125	121	116
Eksterne forudsætninger					
Handelsvægtet, BNP-vækst i udland, pct.	1,8	2,4	2,1	2,1	2,2
Eksportmarkedsvækst, pct.	5,3	6,9	5,8	5,8	6,3
Dollarkurs (kr. pr. dollar)	5,7	5,6	5,8	5,4	5,4
Oliepris, USD pr. td.	77,0	79,2	80,6	89,2	93,1
Oliepris, kr. pr. td.	439,1	443,2	465,1	479,7	500,7